KRONIEKEN EN MEDEDELINGEN

1. De Belgische dagen voor criminologie: Criminologie en het personeel in de strafrechtsbedeling, Brussel, 25-26-27 september 1980.

Voor de derde maal waren de Belgische dagen voor criminologie gewijd aan de studie van een aspect der strafrechtsbedeling. De keuze van het thema van deze 5de dagen beantwoordde aan de dikwijls geuitte bekommernis zowel tijdens voorgaande dagen als door belanghebbende professionele en wetenschappelijke middens: in België een adequate opleiding verwezenlijken van de personen, die ten welke titel ook deelnemen aan de strafrechtsbedeling.

Op basis van de verslagen der voorbereidende werkzaamheden, verricht binnen de Belgische Vereniging voor Criminologie, werden in verschillende werkgroepen de vereisten en toegang tot de criminologische beroepen, de aard en modaliteiten van de permanente vorming, het voluntariaat en de specialisatie besproken.

Bij de recrutering van politie en rijkswacht dient men aan een positieve selectie te doen, waarbij slechts die kandidaten in aanmerking komen die vaktechnisch, fysisch en karakterieel aan de vereiste voorwaarden voldoen en tevens een ruime algemene kennis bezitten. De inhoud van de politionele opleiding moet bepaald worden door het huidig maatschappijbeeld en door het takenveld van de politie. Bij de vorming moet men niet alleen een beroep doen op typisch intellectuele en cognitieve methodes, maar moet men zich eerder richten tot meer actieve methodes (sensitieve training, rollenspel, e.a.) toegepast in kleine werk- en leefgroepen. Een belangrijk onderdeel van de opleiding moet de psycho-sociale vorming zijn. Er dient een eenvormigheid te worden doorgevoerd in de leerprogramma's. Wat de selectie en opleiding van magistraten betreft, verwierp men het voorstel een School voor Magistraten op te richten. Men opteerde integendeel voor een degelijk uitgebouwde gerechtelijke stage. De werkgroep betreurde het ontbreken van een specifieke vorming voor deskundigen, die o.a. met de psychiatrische en psycho-sociale expertises worden belast.

De recrutering en opleiding van personeel, betrokken bij de strafuitvoering en residentiële hulpverlening, de ambulante begeleiding en nazorg, dienen gericht te zijn op de specifieke taken en opdrachten van de verschillende instellingen. De noodzaak van een permanente vorming dringt zich op voor de verschillende criminologische beroepen in de strafrechtsbedeling. Een aantal factoren zoals een negatieve houding van hiërarchische oversten, een tekort aan personeel, beperkte financiële middelen en een weerstand vanuit de syndicaten, kunnen momenteel voor personeelsleden een belemmering zijn om aan permanente vorming te doen.

In de strafrechtsbedeling zou een groter beroep moeten gedaan worden op vrijwilligers. In de eerste stadia van het strafproces is het vrijwilligerswerk ondervertegenwoordigd. Nochtans zouden vrijwilligers in crisiscentra, vroeghulporganisaties bepaalde vervolgde delinquenten kunnen begeleiden, waardoor de traumatiserende effecten van de preventieve hechtenis kunnen vermeden worden. Bij de strafuitvoering zou de inbreng van het vrijwilligerswerk kunnen vergroot worden. Op het penitentiaire en post-penitentiaire vlak zou de samenwerking tussen professionelen en vrijwilligers het best kunnen uitgewerkt worden.

Specialisatie werd minder opportuun geacht voor de politieman, die op de eerste plaats een ,,all round man'' moet zijn. Voor magistraten integendeel is specialisatie onontbeerlijk. Voor de overige criminologische beroepen is specialisatie minder een vereiste.

Het verslagboek van het congres kan bekomen worden door het storten van de som van 400 Fr. op rekeningnummer 001-0686454-61 -SCRI 16337 van de V.U.B. met vermelding ,,Intekenen verslagboek 5de Belgische dagen voor criminologie''.

Patrick HEBBERECHT

2. Vereniging voor Sociologie: Studiedag ,,Sociologiebeoefening aan de K.U.Leuven", Leuven, 11 oktober 1980.

Op zaterdag 11 oktober vond te Leuven de laatste studiedag plaats in de cyclus ,,Sociologie in Vlaanderen'' ingericht door de Vereniging voor Sociologie. Doel van deze cyclus was, de sociologische gemeenschap wegwijs te maken in de stand van het sociologisch onderzoek bij de Vlaamse universiteiten. In de reeks kwamen reeds de U.I. Antwerpen, de V.U.Brussel en de R.U.Gent aan de beurt.

Na de verwelkoming door de voorzitter van de Vereniging voor Sociologie, de Heer J. LAUWERS, leidde Prof. Dr. J. BUNDERVOET als eerste de studiedag in. Hij had het in het bijzonder over de dualiteit onderzoek-opleiding, die naar zijn mening beter kon worden omschreven als de dualiteit onderwijs-arbeidsmarkt. In dit verband verwees hij naar de groeiende malaise onder de studenten in verband met hun opleiding die naar hun mening enorme tekorten vertoont ten aanzien van hun latere beroepsactiviteiten. Dit werd nog eens beklemtoond door het aanvoeren van statistisch materiaal, waaruit duidelijk bleek dat de opleiding inderdaad niet voldoet aan de arbeidsmarkt voor sociologen. Dit is in de eerste plaats waarschijnlijk te wijten aan het onduidelijke beroepsprofiel van de socioloog die als afgestudeerde zeer verscheiden beroepsactiviteiten gaat uitoefenen. Alleen de 10 à 15 % der afgestudeerden die in de wetenschappelijke sector terechtkomen, bezitten een duidelijk beroepsprofiel waarop de opleiding inspeelt. Aldus ervaren de overgrote meerderheid der sociologen een enorme kloof tussen hun opleiding en hun eigenlijke beroepsactiviteit. Deze kloof dient overbrugd te worden. Dit zou kunnen gebeuren door meer inzicht te verkrijgen in de feitelijke arbeidsmarkt van de sociologen en door de opleiding daaraan aan te passen. Een betere adaptatie zou er onder andere kunnen in bestaan praktijkervaring in de opleiding in te schakelen door bv. stage in te voeren.

Vervolgens kwam Prof. Dr. W. DUMON aan het woord. Zijn betoog ging over de dualiteit universitair onderzoek en samenleving. Zijn algemene conclusie in dit verband was, dat de relatie universitair onderzoek en samenleving niet aanwezig is omdat, reeds van bij het begin, een totaal gebrek aan dialoog en communicatie tussen beide bestaat. De probleemdefiniëring wordt geheel aan de onderzoeker zelf overgelaten, waardoor hij in het feitelijke onderzoek als het ware zijn eigen opdrachtgever wordt. Maar ook de beleidsinstanties zitten fout. Vanuit het beleid bestaat een enorm scepticisme ten aanzien van het louter sociologisch onderzoek, dat te vlug als ,,onvolledig'' of ,,gebrekkig'' wordt gebrandmerkt. De sociologen dienen hiertegenover dringend hun zelfvertrouwen te herwinnen.

De namiddag was voorbehouden voor de werkgroepen. De thema's waren arbeid, cultuur, gezin, godsdienst, medische sociologie, onderwijs en welzijnszorg.

Het congres van 1981 zal handelen over ,,Sociologische aspecten van de Belgische staatshervorming''.

Ann VAN DER HAEGEN

3. Colloquium: De ontwikkeling van de particratie in België, Brussel, 17 oktober 1980.

Dit was het eerste colloquium dat werd ingericht door het Politologisch Instituut sinds de opsplitsing, in juli 1979, van het Belgisch Instituut voor de Wetenschap der Politiek. Van de uitgenodigde sprekers werd verwacht dat zij in enkele uren tijd zowel een historische als een structurele analyse van de invloed der politieke partijen op het sociale en politieke leven in dit land zouden weergeven. Een opgave die door de drie hoogleraren uit Gent, Hasselt en Leuven op een boeiende manier werd uitgevoerd.

Als eerste inleider behandelde Prof. Dr. H. BALTHAZAR *de ontwikkeling van de particratie vóór de tweede wereldoorlog*. Spreker nam als vetrekpunt voor de invloed van de partijen op het politieke leven de zgn. ,,coup de Loppem'' van 11 november 1918. Toen werd een regering gevormd ,,die door de partijen aan de koning werd voorgesteld en min of meer opgedrongen. Zij kwam tot stand vooraleer het Parlement werd samengeroepen. De nieuwe regering stond in het teken van de ,,union sacrée'' tussen de partijen''. (Th. LUYCKX, *Politieke geschiedenis van België*, blz. 279). H. BALTHAZAR ontwikkelde dan zijn betoog vanuit de idee dat ,,la toute puissance des partis'' vóór het jaar 1935 veeleer een mythe was dan een realiteit, maar dat na dit jaar het verschijnsel wordt geamplifiëerd door een toenemende druk van heersende sociale en economische problemen. Hij legde in zijn betoog een direct verband tussen de toename na 1935 van de instabiliteit van het gezag mede door een plotse doorbraak van nieuwe partijen die zich tegen het zgn. ,,Loppem-regime'' opstelden en de ontwikkeling van het ,,particratisch syndroom'' als dusdanig. Immers na 1935 was de mogelijkheid zo goed als uitgesloten dat het dominante katholiek-liberale profiel dat de regeringen tot dan toe had beheerst, nog langer kon worden gehandhaafd.

Prof. Dr. M. VAN HAEGENDOREN ging er in haar voordracht over *de veranderingen in het partijenstelsel sinds 1945* van uit dat de macht van de politieke partijen in het huidige staatsbestel zo overwegend aanwezig is dat het politieke systeem waarin wij leven hoe dan ook als een ,,particratie'' kan worden aangeduid. Tot deze situatie hebben vooral twee factoren bijgedragen, nl. de concrete Belgische toestand (cf. de koningskwestie) en de afwijzing van een autoritair regime. De belangrijkste veranderingen in het Belgische partijwezen sedert 1945 moeten, volgens Mieke VAN-HAEGENDOREN, gezien worden in de context van de ontwikkeling van de liberale staat tot de ,,welfare state''; verzorging die de overheid meestal niet rechtstreeks maar via zuilorganisaties op zich nam. De politieke partijen functioneerden als overkoepelende organismen van deze zuilorganisaties en konden alzo het sociale en politieke leven meer en meer gaan beheersen.

Tot slot, sprak Prof. Dr. W.D. DEWACHTER over *de structurele determinanten van de particratie*. In zijn verhelderende uiteenzetting wordt particratie gedefiniëerd

als het politieke stelsel waarin de politieke partijen een overwegende impact hebben op de politieke besluitvorming. Meer dan welke andere politieke instelling ook (parlement, regering, eerste-minister, staatshoofd), bepalen de politieke partijen de inhoud van het beleid en de periode waarin dat beleid gevoerd zal worden. Uitgaande van deze bepaling analyseerde Wilfried DEWACHTER het verschijnsel in twee punten nl. de noodzaak van politieke partijen in het politieke leven, nl. door de werking van het parlement en door de diverse functies die zij vervullen en de determinanten van de particratie, nl. door het optreden van de politieke partij als grijparm van zuilenorganisaties; alsook het verzwakken van andere machtige instanties en het niet aan bod komen van alternatieve instellingen.

Aan het einde van de dag werd o.l.v. moderator Prof. Dr. Jan CEULEERS, over de gehoorde uiteenzettingen gediscussiëerd in een paneel samengesteld uit volksvertegenwoordigers van de traditionele partijen.

C.L. KRUITHOF

4. 150-jaar rechtsleven in België en Nederland, 5-6-7 november 1980.

Aan de rechtsfaculteit van de R.U.G. vond van 5 tot 7 november 1980 een colloquium plaats onder de titel ,,150 jaar rechtsleven in België en Nederland'', georganiseerd door de juridische faculteiten van de Rijksuniversiteiten Gent en Leiden. Het 150-jarig bestaan van het koninkrijk België werd aangegrepen om te peilen naar de evolutie van het recht in Nederland en België sinds de scheiding van de landen in 1830. De werkzaamheden vonden plaats in 4 secties te weten het burgerlijk recht, het handelsrecht, het staatsrecht en het strafrecht.

In de inleidingswoorden werd gewezen op het feit dat in bepaalde rechtstakken van de beide rechtstelsels een zekere harmonisatie was verwezenlijkt (o.m. in het kader van de Benelux). Men stelde echter vast dat de verwezenlijkingen ter zake voor een stuk geremd worden, omdat vele van de uitgewerkte voorstudies in beide landen op parlementair vlak blijven steken. Van de harmonisatie in een ruimer kader m.n. op Europees vlak werd in de toekomst nog meer verwacht.

In het verslag van de sectie burgerlijk recht bleken voor het personen- en familierecht, naast verschilpunten, gelijklopende historische trends waarneembaar te zijn o.m. de ombuiging van de vroegere verticale verhoudingen naar horizontale verhoudingen, en een derde recent bijgekomen verhouding nl. gehuwden-overheid. Tevens werd het probleem van de alimentatie aangeraakt. Naar Nederlandse opvatting bleek alleen tijdelijke alimentatie aanvaardbaar te zijn. Verder werd n.a.v. de bijzondere preadviezen aandacht besteed aan ,,gebruiksrechten op onroerende goederen'', waar vooral de huurproblematiek centraal stond en aan het ,,burgerlijk procesrecht''. In de discussies over het procesrecht was vooral de in het Nederlandse procesrecht fungerende ,,dwangsom'' aan bod gekomen. De sectieleden toonden zich, op professor STORME na, niet optimistisch over een eventuele eenmaking van het procesrecht van de beide landen.

Centraal in het verslag over het handelsrecht was de vaststelling dat de splitsing tussen het handelsrecht en het burgerlijk recht, zoals deze in België bestaat, in Nederland om historische redenen werd opgeheven. Belangrijk voor het consumen-

tenrecht was het feit dat de consumentenorganisaties bij de besluitvorming over zaken, die hen aanbelangen, worden betrokken. Wat het sociaal-economisch recht betreft ging de aandacht van de sectie handelsrecht naar de afbakening van dit rechtsgebied. Hierover gelden in beide landen verschillende opvattingen.

In de sectie staatsrecht stelde men vast dat het uitgebreid stelsel van overleg ten koste gaat van de functies van de parlementaire democratie. Men wees ook op de actueel bestaande paradox nl. aan de ene kant een streven naar integratie op Europees vlak en aan de andere kant een desintegratie op nationaal niveau, dat zich staatkundig manifesteert in België en sociaal-economisch in beide landen. Wat de ,,administratieve rechtspraak'' betreft werd een grote gelijkenis vastgesteld tussen beide landen.

In het strafrecht tenslotte werd in beide landen een wildgroei van de bijzondere wetten geconstateerd. In beide landen wordt ook gezocht naar een oplossing voor de overlast, die de rechterlijke macht ondervindt ondermeer door de toename van de verkeerscriminaliteit. De oplossing voor dit fenomeen lag volgens de sectie meer in het invoeren van het strafbevel, dan in de uitbreiding van de transactiemogelijkheid van het O.M. In de discussies over de tegensprekelijkheid in het vooronderzoek, kwam men tot het besluit dat, daar het vooronderzoek in beide landen in feite beslissend is voor de schuld of de onschuld van de verdachte, een vorm van tegensprekelijkheid in deze fase van het strafproces moet ingebouwd worden. In Nederland, waar men een zekere vorm van contradictoir onderzoek kent, richt de vraag naar tegensprekelijkheid zich ook naar het initiële opsporingsonderzoek.

Van het colloquium verschijnt een boek, met alle preadviezen en verslagen in extenso, bij de Leidse universitaire pers in samenwerking met Tjeenk Willink Zwolle.

Danny VANDENBOSSCHE